

Læringsudvalg

13-10-2022

Referat

Dato: fredag den 7. oktober kl. 10:30-14:00**Mødested:** Danmarks Biblioteksforening, Farvergade 27D, 2, København.**Medlemmer:**

Filiz Thunø (A), Roskilde (formand)
Helle Bak Andreasen (V), Jammerbugt
Jesper Wittenburg (A), Frederikssund
Britta Bitsch (F), Vejle
Carsten Petersen (C), Sorø
Kristine Nygaard, Aalborg
Claus Hagstrøm Hansen, Horsens
Britta Thuun-Petersen, Viborg
Ann-Britt von Seelen, Esbjerg

Afbud:

Kristine Nygaard, Aalborg

Sekretær for udvalget:

Michel Steen-Hansen

Tidsplan	Sager
10.30	Godkendelse af dagsorden..... 2
10.35	Fra data til handling - hvordan kommer vi videre med læsning..... 2
11.45	Læringsudvalgets fremtidige fokus 3
12.30	FROKOST 6
13.00	Læsning og samarbejder med skolerne..... 6
13.45	Læseundersøgelse og børns adgang til eReolenGO 6
13.55	Fremtidige møder og temaer 7

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden

Sagsfremstilling

Godkendelse af dagsorden og [referat af møde den 19. august 2022](#).

Se mere om udvalget og arbejdet [HER](#)

Indstilling

Godkendes.

Afgørelse

Godkendt med en enkelt rettelse af et meningsforstyrrende komma. Så det blev præciseret at "Ann-Britt von Seelen, som blev valgt ind ved suppleringsvalget, ved en fejl ikke er blevet indkaldt til mødet" den 19. august.

2. Fra data til handling - hvordan kommer vi videre med læsning

Sagsfremstilling

Lotte Hviid Dyrby leder af Tænk tanken Fremtidens Biblioteker kommer med en brush-up på den store læseundersøgelse, som var temaet på sidste møde i Læringsudvalget og som Tænk tanken stod bag, og har arbejdet videre med.

Hun kommer med oplæg til

Børn og unges læsekultur – hvad kan og skal vi?

Børn og unges læsekultur - brug for handling?

Fremtidens læsekultur hos børn og unge – brug for handling?

Fremtidens læsekultur hos børn og unge – hvilke indsatser?

Og vi slutter med drøftelser af de politiske tiltag som drøftes samlet under pkt. 3.

Indstilling

Til drøftelse og planlægning af konkrete tiltag.

Afgørelse

Se oplæg fra Lotte Hviid Dyrby leder af Tænk tanken Fremtidens Biblioteker [her](#).

Særligt blev drøftet, den nye nationale indsats på de 8 millioner kroner Kulturministeren har lanceret, der skal give børn og unge mere lyst til at læse.

<https://db.dk/nyheder/national-indsats-skal-oegge-laeselysten-hos-boern-og-unge/>

De 8 millioner kroner til indsatsen udmøntes via et open call, hvor folkebiblioteker, folkeskolens pædagogiske læringscentre samt relevante foreninger og sammenslutninger, opfordres til at gå sammen og søge i fællesskab. Herefter vil Strategisk Biblioteksudvalg behandle ansøgningerne.

Der var enighed om, at det er en ansøgning som udvalget fremtidigt vil have fokus på. Det aftales at Tænk tanken arbejder videre med at skabe et konsortium, som kunne arbejde sammen om et samlet nationalt projekt. Lotte Hviid Dyrby og Michel Steen-Hansen

koordinerer mellem Tænk tank og DB's læringsudvalg. Hvorefter sagen genoptages.

3. Læringsudvalgets fremtidige fokus

Sagsfremstilling

På baggrund af drøftelserne på det sidste møde i udvalget fortsætter vi med at sætte kursen, tegne temaer og udvikler på fremtidens arbejdsformer.

Vi drøfter også, hvordan vi skal navigere i forhold til Forretningsudvalget og de andre DB-udvalg. Man kunne også forestille sig, at vi i det kommende år holdt fællesmøde med de andre udvalg og satte en fælles kurs, ud fra de emner udvalget vælger at arbejde med.

På mødet skaber vi en proces, hvor vi lægger op til at udvikle idéer, komme med politiske mål og indspil til hvordan fremtidens arbejde planlægges.

På sidste møde drøftedes bl.a.:

Ud fra oplæg og diskussioner på mødes rejste sig en del temaer, som kan danne udgangspunkt for udvalgets fremtidige arbejde. Disse skal prioriteres for det kommende års arbejde.

Emner der skal arbejdes med og som temasættes på fremtidige møder:

- Oplæg til de kommunale kultur- og fritidspolitikker.
  - Inspirationskatalog til med best practices til kultur- og fritidspolitikker.
- En politisk dagsordningssætning og beskrivelse af betydningen af LÆSNING og bibliotekernes rolle. Potentiale i at skabe sammenhæng mellem folkeskole og folkebibliotek.
- Der skal skabes særlig fokus på samarbejde mellem folkeskole og folkebibliotekssektoren.
- Samtidig med der skabes fokus på samarbejdsrelationer på tværsektorielle samarbejder fra daginstitutioner, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.
- At tale folkebiblioteket op som samarbejdspartner.
- Samarbejdsformer med de pædagogiske læringscentre – herunder at skabe samarbejder om læselyst.
- Et tema kunne være "Biblioteker og læringsmål".
- Et fokus på "fake news" og lære kvalificeret at forholde sig til nyheder.
- Tema: **Læsepride** – "make læsning great again".
- Der kan arbejdes med at undersøge kommunernes forskellige lærings- og læsestrategier – og hvordan bibliotekerne er inddraget.
- At skabe en sammenhæng mellem trivsel og læsning f.eks. i at kæde sammenhæng mellem Roskildes Trivselsundersøgelse og læseundersøgelser.
- At gøre læsning til noget prestigefyldt med "læserollemodeller" på linje med sportsstjerner. At skabe læseambassadører.
- Inspirationsmaterialer best practices på læseindsatser.
- Aalborg samarbejdet med en masse biblioteker omkring inddragelse af børn i læsning "Det starter med børnene".

Der skal arbejdes med forskellige

- Kampagner
- Politiske initiativer

- Lobby indsats
- Iværksætte undersøgelser.

På mødet lægger direktøren op til proces til prioritering, som kan udmøntes i en tidsplan for udvalgets arbejde.

Indstilling

De skabes en prioriterings- og tidsplan for udvalgets arbejde det næste år.

Afgørelse

På mødet blev der skabt en fælles plan for det fremtidige fokus med følgende overskrifter, som samtidig skal danne udgangspunkt for temaer på de fremtidige møder. Herunder vil de enkelte medlemmer blive inddraget i at komme med oplæg, idéer og rammer for møderne.

En topprioriteret overskrift for udvalget arbejder kunne være **Trivsel** og en række indsatsmål fletter derfor ind i hinanden.

1. Open call: Børn og unges læseglæde pulje på 8 millioner kroner

Kulturministeriet ønsker at få bud på udformningen af en national læseglæde-indsats for børn og unge. Den skal drives af centrale aktører fra biblioteks- og skoleverdenen i ét samlet setup. Fristen for at søge er 1. december 2022.

1.1. At skabe en projektansøgning om den nationale indsats fra puljen på 8 millioner kroner. Tænk tanken arbejder videre med at skabe et konsortium som kunne arbejde sammen om et samlet nationalt projekt. Lotte og Michel koordinerer mellem Tænk tank og DB's læringsudvalg. MÅSKE kan der indtænkes et kampagne-element. Hvorefter sagen genoptages.

1.2. Konsortium (idéer til partnere)

Skoler, PLC, CB, Forældre og Folkebiblioteker (også gerne forfattere (læskoalitionen) og måske flere??)

2. Trivsel, læsning og kultur i læringsmiljø

2.1. Med udgangspunkt i den stigende *mistrivsel* skal sættes fokus på sammenhæng mellem læsning, fordybelse og trivsel (tænke kultur ind i sundhedsprofiler).

2.2. Beskrive "den brændende platform" mistrivsel og det katastrofale fald i læselyst.

2.3. Skabe politisk oplæg målrettet udvalgene – som kan sættes på dagsordenen og temasætte kultur, læsning og bibliotekers betydning. At skabe et sprog, der kan skabe dialog med de øvrige politiske udvalg.

2.4. At vise nytteværdi – effekt af biblioteker (læsning).

2.5. At skabe en opmærksomhed om biblioteket som en læringspartner.

3. Der skal skabes særlig fokus på samarbejde mellem folkebibliotekssektoren og alle de institutioner/arenaer hvor børn lære

3.1. Fokus på kulturens betydning i forhold til læring på forskellige niveauer (fra før fødsel til de er færdige med det formelle uddannelsessystem).

- 3.2. Skabe trivsel med kultur og læsning.
("Tænk hvis børn ikke bare skal bevæges sig ½ time hver dag, men at de bevæges hver dag").
- 3.3. Fordybelse og sammenhængen med læsning.
- 3.4. Et tema kunne være "Biblioteker og læringsmål".
- 3.5. Der kan arbejdes med at undersøge kommunernes forskellige lærings- og læsestrategier – og hvordan bibliotekerne er inddraget.

4. Fake news

- 4.1. Sætte fokus på bibliotekernes betydning for at evne at skelne mellem sandt og falsk.
- 4.2. Læringsindsats om kildekritik i uddannelse (f.eks. med vores projekt www.Fakenewslab.dk som case).
- 4.3. Sætte fokus på læsnings betydning for at kunne gennemskue Fake News.
- 4.4. Et fokus på "Fake News" og lære kvalificeret at forholde sig til nyheder.

5. Oplæg til de kommunale kultur- og fritidspolitikker (men formen skal overvejes)

- 5.1. Inspirationskatalog til med best practices til kultur- og fritidspolitikker.
- 5.2. Samskabelse med andre kulturinstitutioner, idrætsforeninger, oplysningsforbund m.fl.
- 5.3. Der kan arbejdes med at undersøge kommunernes forskellige lærings- og læsestrategier – og hvordan bibliotekerne er inddraget.

6. Tema: LÆSNING –" make læsning great again".

- 6.1. Læseambassadører (At gøre læsning til noget prestigefyldt med "læserollemodeler" på linje med sportsstjerner).
- 6.2. En politisk dagsordningssætning og beskrivelse af betydningen af LÆSNING og bibliotekernes rolle.
- 6.3. Potentiale i at skabe sammenhæng mellem folkebibliotek og folkeskole.
- 6.4. Skabe strategiske samarbejder mellem PLC og folkebiblioteker – også på politisk (og forvaltning) niveau – og skabe forståelse i KL systemet.
- 6.5. Påvise sammenhæng mellem læsning og...
  - Trivsel
  - Fordybelse
  - Læring
  - Empati
  - Evne til at kunne gennemskue – f.eks. Fake News

FROKOST

4. Læsning og samarbejder med skolerne

Sagsfremstilling

Ida Kongsø PLC-kordinator, Fredensborg Kommune og næstformand i i Kommunernes Forening for Pædagogiske Læringscentre kommer med oplæg til hvordan de pædagogiske læringscentre kan få børn til at læse mere, med inspiration til Folkebibliotekernes videre arbejde med at understøtte børn og unges læsekultur.

Indstilling

Til inspiration og videre drøftelse.

Afgørelse

Ida Kongsø kom med et inspirerende oplæg om PLC's læsningsindsats, som vil blive brugt i temaet om Skole – Bibliotekssamarbejderne.

Se hendes oplæg [her](#).

5. Læseundersøgelse og børns adgang til eReolenGO

Sagsfremstilling

Digitaliseringsudvalget og Forretningsudvalget har drøftet udfordringerne med at finansiere eReolenGO. På den baggrund har Forretningsudvalget lavet et udkast til hvordan der kan kommunikeres med uddannelses- og kulturordførere i Folketinget.

Til udvalgets orientering og videre drøftelse har vi indsat oplægget i dagsordenen. Det kan også bruges i de enkelte medlemmers faglige og politiske baglande.

Fra sekretariatet er også udsendt mail til alle kulturudvalgsformænd om problemstillingen i den sidste fase af budgetlægningen.

Giv børn og unge mulighed for at læse, ved at give dem adgang til bøger

På trods af at vi ved at læsning af litteratur styrker fordybelse, ro, indlevelse og indsigt, så læser børn mindre i deres fritid. Hvert tredje barn læser sjældent eller aldrig bøger udenfor skoletid. Samtidig viser undersøgelser, at danske børns læselyst generelt ligger i bund. Er dette digitaliserings skyld eller åbner digitaliseringen nye muligheder?

Skolebibliotekerne er forandret og blevet til Pædagogiske Læringscentre, hvilket betyder meget store lokale forskelle i fokus på betydningen af børns læselyst og på om de møder skønlitteratur i deres hverdag. Børn foretrækker fysiske bøger, men samtidig viser den nye undersøgelse [Børn og unges læsning 2021](#), at halvdelen af eleverne ikke kommer på biblioteket. De fleste kender til gengæld eReolen GO! som er bibliotekernes digitale tjeneste for børn, som de kan tilgå med Uni-Login som de kender fra skolen, men kun halvdelen af eleverne har denne adgang.

Læs mere om de aktuelle udfordringer for børn og unges læsning [her](#)

Kommuner og skoler vælger på forskellig vis at finansiere elevernes adgang til digital litteratur og nogle steder har børnene slet ikke adgang. Det betyder i praksis, at børns begrænses i adgangen til at læse, dels på grund af manglende fokus, dels på grund af

finansieringen af *frilæsning* i skolesektoren, specielt i forhold til den digitale adgang. Nogle kommuner har aftaler mellem undervisnings- og kulturforvaltningerne om finansiering af børnenes adgang til eReolen Go, men der andre steder ikke er sådanne aftaler, hvilket betyder, at eleverne ikke har adgang til e-bøger til frilæsning via deres Uni-Login.

NATIONAL FINANSIERING AF ADGANG TIL DIGITAL LÆSNING

Der er store kommunale forskelle på folkeskoleelevers adgang til at låne lyd- og e-bøger via bibliotekernes digitale tjeneste til børn eReolen GO, da man i nogle kommuner og en del skoler ikke køber adgang til tjenesten for sine skoleelever.

Med stigningen i brugen af digitale materialer kan udgiftspresset på bibliotekernes materialekonti derfor forventes at stige yderligere i de kommende år og elevernes fritidslæsning kan ikke finansieres af folkebibliotekerne alene.

Derfor skal der sikres en bedre adgang til digitale lyd- og e-bøger

- Adgangen til lån af digitale materialer bør være uafhængig af bopælskommune. Ikke alle har mulighed for at købe adgang til kommercielle lyd- og e-bogstjenester, specielt ikke børn og unge. Derfor bør adgangen understøttes med national grundfinansiering, for at give alle adgang til at låne og læse e-bøger via bibliotekerne, og dermed også understøtte læselysten for alle. Derfor indføres en nationale finansiering af eReolenGo så alle elever får adgang via deres UNI-Login.

TEKSTFORSLAG til FINANSLOVEN

Sikre lige adgang for alle til digital læsning

For at sikre bedre og lige adgang til lån af lyd- og e-bøger for alle børn, foreslås en aktivitetsbestemt bevilling, der sikrer en digital overbygning, så alle skoler i hele landet kan få et mere ensartet digitalt mulighed for at låne digitale materialer fra bibliotekerne. Derfor bevilges en national grundfinansiering, af bibliotekernes digitale udlån til skoleelever.

Budget: (afhængig af ambitionsniveau for stigende læselyst)

- 40. mio. kr. Nationalt finansieret adgang for alle skoleelever til "eReolen Go" – så **alle** elever har adgang til at læse minimum seks bøger om året som fritidslæsning.

Indstilling

Til drøftelse og planlægning af konkrete tiltag.

Afgørelse

Drøftet og taget til efterretning.

6. Fremtidige møder og temaer

Sagsfremstilling

Der laves en doodle på næste møde som temasættes.

Den 11. november er der **Repræsentantskabsmøde** i Albertslund.

BOGFORUM 4. november

Danmarks Biblioteksforening har planlagt to debatter om digital læsning og digital ulighed, samt en fælles frokost for de medlemmer af Repræsentantskabet, som deltager.

Kl. 11:00-11:30

Hvordan bekæmper vi den digitale ulighed?

Debat med Lisbeth Knudsen, strategidirektør Tænk tanken Mandag Morgen og ADD, og Paw Østergaard Jensen (A), formand Danmarks Biblioteksforening. Arrangør: Danmarks Biblioteksforening.

Kl. 14:00-14:30

Læser flere mere, når litteraturen bliver digital?

Debat med Ea Hoppe Blaabæk, forsker ved Københavns Universitet med moderator Michel Steen-Hansen, direktør Danmarks Biblioteksforening. Arrangør: Danmarks Biblioteksforening.

- emnet er Ea Hoppes undersøgelse

https://www.soc.ku.dk/instituttet/nyheder/_nedlukningen-og-ede-uligheden-i-boerns-biblioteksloan/

OBS - Danmarks Biblioteksforening byder på en let frokost kl. 12 til de medlemmer af Repræsentantskabet, som deltager. Ønsker du to billetter tilsendt/deltager du i frokosten?

Send venligst besked til Jeanette Fog Vogelius på jfv@db.dk senest den 15. oktober.

På gensyn på Bogforum!

Indstilling

Der laves en doodle på næste møde som temasættes, jf. pkt. 2.

Afgørelse

Der laves en doodle på næste møde som temasættes, jf. pkt. 2. til møde i medio - ultimo januar 2023. Fredag er generelt en god dag for udvalgets medlemmer.

Vi laver doodle på fredag den 13., 20. og 27. januar, varighed ca. 3½ time.

Temaet er "det nationale projekt" jf. pkt. 3 – hvis midlerne bevilges ellers vælger formanden et af de andre temaer fra prioriteringslisten.

Fast punkt på dagsordenen er "Den gode historie fra egen andedam".

Endvidere er planlagt at udvalgene laver en 3 x 3 minutters update på Repræsentantskabsmødet den 11. november:

Digitaliseringsudvalget

Mette Landtved-Holm (V), Nordfyn (næstformand)

Læringsudvalget

Filiz Thunø (A), Roskilde (formand)

Kulturudvalget

Hediye Temiz (B), Albertslund (formand)

EVT.

Filiz Thunø
Formand

Michel Steen-Hansen
Direktør